

FORMACJA

ZASADY FORMACJI

[146]

Zgromadzenie nasze pragnie, aby formacja zakonna jego członków odbywała się zgodnie z wytycznymi Kościoła. W dyrektywach Kościoła zawiera się wielka troska o prawdziwie ludzki, duchowy, doktrynalny, pastoralny i zawodowy rozwój zakonników. Te dyrektywy kładą również wielki nacisk na zachowanie ducha założycieli oraz głębsze zrozumienie charyzmatu i misji Zgromadzenia.

[147]

Proces formacji rozpoczyna się od odpowiedzi poszczególnego kandydata na wezwanie Chrystusa do osobistego naśladowania Jego życia w czystości, ubóstwie i posłuszeństwie poprzez życie w naszym Zgromadzeniu. Podobnie jak Samuel, który usłyszawszy po raz pierwszy wezwanie Pana nie wiedział, kto do niego mówi i czego od niego wymaga, tak i każdy, kto rozpoczyna życie zakonne, potrzebuje pomocy, żeby mógł pojąć naturę, godność i doniosłość swego powołania. Ponieważ rzeczywistość tego powołania jest podstawą całej formacji, kierownicy muszą w imieniu Zgromadzenia rozpoznawać i potwier-

dzać jego obecność. Dobra wola kandydata nie wystarczy. Zgromadzenie wierzy, że słowa Chrystusa skierowane poprzez chrzest do wszystkich chrześcijan: “Nie wyście mnie wybrali, ale ja was wybrałem” (J 15,16), są równie prawdziwe w odniesieniu do powołania zakonnego w Zgromadzeniu.

[148]

Każde Chrystusowe wezwanie jest przede wszystkim wezwaniem do osobistej świętości. Profesja zakonna przyczynia się do zażyłej osobistej więzi z Bogiem Trójosobowym. Ona to, zakorzeniona w sakramencie chrztu św., uzdalnia zakonników do uczestnictwa w Chrystusowym ogołoceniu samego siebie³⁰ i do życia Jego życiem w Duchu Świętym³¹. Z tego względu formacja zmierza w pierwszym rzędzie do tego, aby wychować zakonnika do głębszego uczestnictwa w Tajemnicy Paschalnej, dzięki któremu kie-

³⁰ «...lecz ogołocił samego siebie, przyjąwszy postać sługi, stawszy się podobnym do ludzi. A w zewnętrznym przejawie uznany za człowieka” (Flp 2,7).

³¹ «A jeżeli mieszka w was Duch Tego, który Jezusa wskrzesił z martwych, to Ten, co wskrzesił Chrystusa (Jezusa) z martwych, przywróci do życia wasze śmiertelne ciała mocą mieszkającego w was swego Ducha. Jesteśmy więc, bracia, dłużnikami, ale nie ciału, byśmy żyć mieli według ciała. Bo jeżeli będziecie żyli według ciała, czeka was śmierć. Jeżeli zaś przy pomocy Ducha uśmiercać będziecie popędy ciała – będziecie żyli” (Rz 8,11-13).

rowany Duchem Świętym umiera sobie, aby żyć z Chrystusem w Bogu.

[149]

Profesja zakonna dokonuje się w Kościele i poprzez Kościół. Zakonnik zobowiązuje się podjąć w szczególny sposób misję Kościoła i poświęcić swoje życie na jego służbę. Z tego powodu nasza formacja jest eklezjalna, to znaczy zmierza do tego, aby zakonnik był świadomy swego uczestnictwa w misji Kościoła i tak rozwijał swe talenty, by był zdolny do prowadzenia apostołatu i do szerzenia królestwa Bożego. Zakonnicy rozumieją, że działalność apostołska zakorzeniona w kontemplacji i z nią połączona należy do istoty życia zakonnego, ponieważ jest ona świętą służbą i dziełem miłości powierzonym nam przez Kościół, abyśmy je dalej prowadzili w jego imieniu.

[150]

W formacji zakonnej – zgodnie z tradycją Zgromadzenia – Maryja będzie ukazywana jako wzór. Ona jest doskonałym uczniem Jezusa i wzorem dla wszystkich, którzy są wezwani, by być Jego uczniami. Jej wiara uzdolniła Ją do przyjęcia daru Bożej miłości i do ufności w spełnienie się wszystkich

danych Jej obietnic³². Jej nadzieja uzdolniła Ją do zdania się na moc Ducha Świętego, aby uformował w Niej Jezusa. Jej miłość uzdolniła Ją do samozaparcia i radosnej służby. Jej posłuszeństwo uzdolniło Ją do współpracy ze wszystkim, co Bóg wobec Niej zaplanował. W swej pokorze przyjęła własne uniżenie, chociaż równocześnie uznawała i głosiła wielkość dzieł, które Bóg w Niej i przez Nią dokonywał. Nasi zakonnicy staną się wierniejszymi uczniami Jezusa, jeśli będą naśladować Maryję, polegać na Niej i poprzez Nią będą zdążać do Chrystusa.

[151]

Modlitwa powinna być w samym centrum formacji zakonnej. Zakonnicy będą wprowadzani nie tylko w różne formy modlitwy, ale także – w czasie przeznaczonym na codzienną modlitwę – mają głęboko przeżywać obecność Boga w ich życiu. Modlitwa powinna być ciągła i wytrwała, aby ich nauka, apostołat i cała działalność wypływały z rozmodlonego serca, zjednoczonego z Bogiem, naszym Niebieskim Ojcem.

[152]

Modlitwa i wzrost duchowy dokonują się przede wszystkim w głębi serca. Jest więc sprawą zasadni-

³² “Błogosławiona jesteś, któraś uwierzyła, że spełnią się słowa powiedziane Ci od Pana” (Łk 1,45).

czej wagi, aby każdy szukał i mógł znaleźć w formacji właściwe i kompetentne kierownictwo duchowe. Jest ono różne od tego, jakie otrzymuje się na forum zewnętrznym od wychowawców lub od spowiedników. Jeśli chodzi o spowiednika, przy jego wyborze nie można nikogo zmuszać; każdy posiada tu całkowitą wolność.

[153]

Jest rzeczą ważną, aby w integralnej i dojrzałej formacji zakonnika były rozwijane równocześnie wszystkie aspekty jego osobowości i talenty: fizyczne, uczuciowe, intelektualne, duchowe i społeczne.

[154]

Do pełnego urzeczywistnienia wszystkich możliwości swego powołania zakonnik potrzebuje sprzyjającego środowiska. Zgromadzenie stara się stworzyć atmosferę wolności połączoną z jasno określoną odpowiedzialnością osobistą. Młody zakonnik powinien otrzymać swobodę w realizacji własnych inicjatyw i zdolności twórczych oraz w rozwijaniu swoich talentów; powinien także być zachęcany do używania tej wolności dla dobra wspólnoty, w której żyje. W praktykowaniu wolności największe znaczenie ma zaufanie, dialog i wzajemne zrozumienie. Takie odpowiedzialne korzystanie z wolności wzmocni war-

tość posłuszeństwa, ponieważ zakonnik w miarę rozwoju coraz bardziej przechodzi od zewnętrznej uległości dla władzy do zdrowej współodpowiedzialności za pracę Zgromadzenia i jego dobro. Korzystanie z wolności i odpowiedzialności powinno dokonywać się stopniowo, stosownie do wieku i dojrzałości poszczególnych zakonników.

[155]

Między podwładnymi i przełożonymi powinna istnieć jedność serca i umysłu. Ta jedność zakłada wspólną odpowiedzialność za obecne i przyszłe dobro Zgromadzenia. Sprzyja ona praktyce braterskiego upomnienia, a wyklucza strach i wzgląd ludzki, które powstrzymują zakonnika od dzielenia się ze swym bratem, czy też – jeśli zachodzi taka potrzeba – z właściwą władzą, wiedzą o poważnych brakach któregoś ze współbraci.

[156]

Największe postępy w osobowym rozwoju zakonnika dokonują się wtedy, gdy wśród wszystkich członków panuje zaufanie i szacunek. Zaufanie i szacunek są wzmacniane przez zachętę oraz szczerą akceptację i opierają się na prawdzie i miłości. Miłość

wypływająca z prawdy musi stać się siłą dominującą w całym procesie wychowania³³.

[157]

Rozwój człowieka przebiega pewnymi etapami, a łaska Boża uwzględnia naturę ludzką. Dlatego formacja powinna brać pod uwagę – tak przy teoretycznej nauce o pełni życia chrześcijańskiego i zakonnego, jak i jego praktyce – stopniowy oraz ciągły rozwój. To samo należy uwzględnić przy kształtowaniu zdrowych przekonań, prowadzących do dojrzałych decyzji i całkowitego poświęcenia. Dla kleryków formacja ta będzie miała miejsce w środowisku przednowicjackim, nowicjackim i seminaryjnym. Dla braci współpracowników – w okresie przednowicjackim, w nowicjacie i junioracie. Naturę i czas trwania podstawowej formacji ustalą Konstytucje oraz statuty prowincjalne lub regionalne. Ciągła formacja natomiast powinna odbywać się w poszczególnych domach zakonnych.

³³ “W miłości braterskiej nawzajem bądźcie zyczliwi! W okazywaniu czci jedni drugim wyprzedzajcie” (Rz 12,10).

FORMACJA W NOWICJACIE

[158]

Chociaż kandydat zapoznaje się z pewnymi aspektami naszego życia zakonnego w programie przednowicjackim, jednak formalne wprowadzenie do życia zakonnego rozpoczyna się w nowicjacie. Pod kierunkiem mistrza nowicjuszy zaznajamia się z radami ewangelicznymi i ich praktyką oraz poznaje charyzmat i misję Zgromadzenia, jego historię i życie. Rozpoznaje, czy jest powołany przez Boga do życia zakonnego, a w szczególności do naszego Zgromadzenia. Przełożeni także muszą rozpoznać, czy nowicjusz ma prawdziwe powołanie.

[159]

Nowicjat jest czasem, w którym nowicjusz przygotowuje się do pogłębienia swojego zobowiązania w stosunku do Chrystusa Zmartwychwstałego poprzez złożenie ślubów zakonnych w Zgromadzeniu Zmartwychwstania. To przygotowanie domaga się pogłębienia znajomości siebie samego i przyjęcia siebie takim, jakim się jest. Ważne jest również, aby nowicjusz stopniowo wzrastał w świadomości wymagań

wezwania Bożego, tak aby – na wzór Jezusa – mógł zawsze czynić to, co podoba się Ojcu³⁴.

FORMACJA PONOWICJACKA

[160]

Celem formacji ponowicjackiej jest osobowy rozwój całego człowieka. Zakonnikowi w formacji należy pomóc: wzrastać w chrześcijańskiej dojrzałości przez uświadomienie sobie własnej grzeszności i miłosiernej miłości Boga; pogłębiać wynikające ze ślubów poświęcenie się dla Zmartwychwstałego Jezusa; dostosować osobiste życie do życia wspólnoty w celu jej umocnienia; rozwijać zdolności i talenty, tak aby mógł je wykorzystać w apostołskiej pracy Zgromadzenia.

[161]

Duchowa formacja jest kontynuacją kierunków wytyczonych w programie nowicjackim. Oznacza zatem pogłębienie świadomości zasad życiowych i prac Założycieli, wzrost w jedność z Chrystusem Zmartwychwstałym przez modlitwę, praktykowanie miłości braterskiej w życiu wspólnym i w jego

³⁴ “A Ten, który Mnie posłał, jest ze Mną : nie pozostawił Mnie samego, bo Ja zawsze czynię to, co się Jemu podoba” (J 8,29).

prostocie oraz pogłębienie samokontroli opartej na Ewangelii i odzwierciedlającej śmierć i zmartwychwstanie Chrystusa.

[162]

Formacja powinna iść w kierunku ciągłego przyswajania sobie tajemnic wiary i umiejętności ich przekazywania odpowiednio do wymogów kultury i czasu.

[163]

Zaangażowanie apostołskie jest integralną częścią programu formacyjnego. Dobór zadań apostołskich powinien pozwolić zakonnikowi doświadczyć zarówno radości, jak i trudności związanych z szerzeniem królestwa Bożego poprzez odnowę społeczeństwa.

***PRZYGOTOWANIE DO POSŁUGI KAPŁANÓW I
STAŁYCH DIAKONÓW***

[164]

Kapłan i stały diakon potrzebują profesjonalnego przygotowania w wielu dziedzinach, między innymi w filozofii, teologii i poradnictwie. Powinni oni być ludźmi wykształconymi, których wiedza przepojona jest wartościami chrześcijańskimi zintegrowanymi z ich życiem.

PRZYGOTOWANIE DO POSŁUGI BRATA WSPÓŁPRACOWNIKA

[165]

Posługa brata współpracownika obejmuje wszystkie dziedziny pracy apostołskiej Zgromadzenia, oprócz tych, które wymagają święceń. Specyficzna rola brata współpracownika w pracy apostołskiej będzie określona potrzebami Zgromadzenia, zdolnościami brata i jego zainteresowaniami. Brat powinien zdobyć odpowiednie kwalifikacje w swojej dziedzinie, aby mógł sam docenić swoje zdolności i możliwości wykorzystania ich w apostolacie Zgromadzenia, w którym jest zaangażowany.

KIEROWNICY FORMACJI

[166]

Odpowiedzialni za formację (mistrzowie nowicjuszy, rektorzy alumnów, rektorzy braci współpracowników, ojcowie duchowni i ich zastępcy) powinni być zakonnikami dojrzałymi. Winni być odpowiednio przygotowani do tych zadań oraz przejęci duchem Kościoła i charyzmatem naszego Zgromadzenia. Powinni oni znać i zachowywać kościelne prawa i dekryty dotyczące przyjmowania kandydatów do nowicjatu i dopuszczania do ślubów i święceń. W celu

przygotowania zintegrowanego i pełnego programu formacyjnego konieczna jest współpraca kierowników formacji na różnych szczeblach. Wszyscy są jednak odpowiedzialni bezpośrednio przed przełożonym prowincjalnym lub regionalnym, któremu na jego prośbę przesyłają sprawozdania.

[167]

Kierownicy formacji powinni szanować godność ludzką i szczególne powołanie Boże osób powierzonych ich pieczy. W kierowaniu wzrostem i rozwojem danej osoby, formatorzy wezmą pod uwagę jej wyposażenie naturalne i nadprzyrodzone oraz zainteresowania i skłonności, tak aby każdy, dzięki specjalnym talentom danym mu przez Boga, mógł wnieść jak największy wkład w dzieło i rozwój Zgromadzenia. Kierownicy formacji będą przekazywać przełożonym prowincjalnym lub regionalnym informacje o szczególnych uzdolnieniach i zainteresowaniach wychowanków; powinny mieć one wpływ na wyznaczenie im rodzaju pracy, o ile jest to zgodne z apostołatem i potrzebami Zgromadzenia. Chodzi o to, by wytworzyć atmosferę radości, w której każdy mógłby pracować i realizować swoje powołanie w Bożym planie zbawienia, “dla przysposobienia świętych do wykonywania posługi celem budowania Ciała Chrystusowego” (Ef 4,12).

[168]

Stała komisja formacji będzie wspomagała władze prowincjalne oraz regionalne i służyła pomocą kierownikom formacji przy wypełnianiu ich zadań.

[169]

Na każdym członku spoczywa poważny obowiązek oraz odpowiedzialność za popieranie i rozwój powołań do Zgromadzenia. Odpowiedzialny za duszpasterstwo powołaniowe kieruje tymi wysiłkami i je animuje. Jeśli ma on wyznaczone jakieś inne obowiązki, powinny one być tak rozłożone, żeby nie były przeszkodą w tej ważnej pracy. Zgromadzenie ma prawo rozpowszechniania wiadomości o sobie celem budzenia powołań i poszukiwania kandydatów.

CIĄGŁA FORMACJA

[170]

Zgromadzenie ma obowiązek umożliwić swym członkom formację ciągłą po ukończeniu przez nich formacji podstawowej. Potrzeba takiej formacji jest oczywista wobec złożoności i wzrastających wymogów współczesnej posługi. Aby sprostać tym wymaganiom, zakonnicy zobowiązani są do stałej troski o własny rozwój duchowy i zawodowy poprzez kierownictwo duchowe, osobistą lekturę i prywatne studium,

poprzez udział w kursach, w seminariach i innych programach naukowych. Zaleca się usilnie, aby zakonniczy, którzy są fachowo wykształceni w jakiejś dziedzinie pożytecznej dla wszystkich, dzielili się rezultatami swoich studiów z innymi członkami Zgromadzenia.

KANDYDACI, NOWICJUSZE, PROFESI

[171]

Kandydat – zanim zostanie dopuszczony do nowicjatu – przejdzie przez okres orientacyjny. Byłoby lepiej, gdyby miało to miejsce poza domem nowicjackim.

[172]

Zanim jakkolwiek kandydat zostanie dopuszczony do nowicjatu, powinien być najpierw uważnie oceniony przez komisję egzaminacyjną, aby można było wyrobić sobie sąd o jego kwalifikacjach fizycznych, moralnych i intelektualnych. Zaleca się, by przy ocenie ludzkiej i emocjonalnej dojrzałości korzystać z usług roztropnego i wykwalifikowanego psychologa. Sprawozdanie komisji egzaminacyjnej dotyczące zdatności kandydata należy przesłać przełożonemu wyższemu, który za zgodą swej rady przyjmuje lub nie przyjmuje kandydata do nowicjatu, zgodnie z normami prawa powszechnego.

[173]

Członkami komisji egzaminacyjnej mogą być zakonnicy, którzy są po ślubach wieczystych i posiadają odpowiednie ku temu kwalifikacje. Mianuje ich przełożony wyższy i jego rada na okres trzech lat i mogą być nadal potwierdzani. Jeden z członków komisji, mianowany jako delegat przełożonego wyższego, jest przewodniczącym komisji egzaminacyjnej.

[174]

Do ważności wymaga się, aby nowicjat trwał 12 miesięcy, które winny być spędzone w samej wspólnocie nowicjackiej. Przełożony wyższy może pozwolić grupie nowicjuszy, aby żyli w innym domu wspólnoty, który on sam wyznaczy na określony czas.

Dla dopełnienia formacji nowicjackiej statuty prowincjalne/regionalne mogą – jako dodatek do czasu, o którym mowa wyżej – wyznaczyć jeden lub kilka okresów przeznaczonych na praktyki apostolskie poza nowicjatem, zgodnie z miejscowymi potrzebami. Niemniej jednak okres nowicjatu nie powinien przekraczać dwóch lat.

Z zachowaniem powyższych wymogów ponad trzymiesięczna nieobecność w nowicjacie – ciągła lub przerywana – czyni go nieważnym. Nieobecność dłuższa niż 15 dni musi być uzupełniona.

[175]

Strojem zakonnym księży Zgromadzenia jest strój duchowny zgodny z wymaganiami prawa powszechnego a także zwyczajów miejscowych. Strój braci, diakonów i seminarzystów jest adaptacją stroju duchownego zgodnie z zatwierdzoną praktyką prowincjalną/regionalną.

[176]

Dzienny program nowicjatu: ćwiczenia duchowne, naukę, ewentualne prace apostołskie i inne zajęcia dotyczące nowicjatu, ustala mistrz nowicjuszków w porozumieniu z komisją formacji, zgodnie ze statutami prowincjalnymi lub regionalnymi.

[177]

Nowicjuszom przysługują wszystkie przywileje i duchowe łaski przyznane członkom naszego Zgromadzenia. Jeśli ktoś umrze jako nowicjusz, ma prawo do tych samych modlitw, co bracia po ślubach. Nowicjusze nie powinni być przedstawiani do święceń w czasie nowicjatu.

[178]

Nowicjusze nie tylko zachowują prawo własności, ale także prawo rozporządzania nią, używania jej i korzystania z dochodów, ale w ten sposób, by nie mogli rozporządzać czymkolwiek bez porozumienia się z mistrzem nowicjuszów. Mistrz nowicjuszów musi ponadto czuwać, by nie wykraczano przeciw duchowi ubóstwa. Jeśli podczas nowicjatu nowicjusz chciałby w jakiś sposób zrzec się swoich dóbr albo własności lub też je obciążyć, takie zrzeczenie lub obciążenie jest nie tylko niegodziwe, ale *ipso iure* nieważne.

[179]

Przed złożeniem ślubów nowicjusze muszą przedstawić przełożonemu wyższemu pisemną prośbę, w której wyraźnie oświadczą o fakcie swego powołania do stanu zakonnego. Prośbę tę należy przechowywać w archiwum Zgromadzenia. Na dwa miesiące przed zakończeniem nowicjatu delegat przełożonego wyższego dokładnie upewni się co do intencji nowicjusza. Odnośnie do spraw mających znaczenie przy dopuszczaniu nowicjusza do ślubów powinien on zasięgnąć poufnych informacji u mistrza nowicjuszów, u samych nowicjuszów, a także u zakonników przebywających w domu nowicjackim. Następnie zbierze wszystkich miejscowych profesów po ślubach wieczystych, za wyjątkiem tych, którzy

potem będą głosować w radzie, aby przez tajne głosowanie stwierdzili, czy nowicjusz powinien być dopuszczony do ślubów. Potem delegat napisze sprawozdanie z tego wszystkiego, co zrobiono i stwierdzono, i podpisze je, zachowując ścisłą dyskrecję w zakresie materiału otrzymanego w zaufaniu. Tę samą procedurę należy zachować przy dopuszczaniu do ślubów wieczystych.

[180]

Przedstawienie kandydatów do ślubów, posługi lektoratu i akolitatu oraz święceń należy do odpowiednich kierowników formacji.

[181]

Przed dopuszczeniem nowicjusza do pierwszych ślubów i zakonnika do ślubów wieczystych – gdy idzie o ocenę i badania – komisja egzaminacyjna zachowuje tę samą procedurę, co przy dopuszczeniu do nowicjatu. Przełożony wyższy, za zgodą swej rady, dopuszcza lub nie do złożenia ślubów.

[182]

Zakonnicy przed pierwszą profesją powinni przekazać, komu zechcą, zarządzanie swoimi dobrami oraz w sposób wolny zadysponować ich użytkowaniem i korzystaniem z dochodów. Najpóźniej przed złożeniem profesji wieczystej sporządzą testament; powinien on być również ważny wobec prawa świe-

ckiego. Przed złożeniem ślubów wszyscy muszą odprawić rekolekcje przynajmniej przez pięć pełnych dni.

[183]

Na dwa miesiące przed upływem pierwszego roku ślubów zakonnik napisze formalną prośbę do przełożonego wyższego o dopuszczenie do odnowienia ślubów na następny rok. Okres ślubów czasowych będzie trwał nie krócej niż trzy lata i nie dłużej niż sześć lat, licząc czas bez przerwy. Po tym okresie składa się śluby wieczyste. W odniesieniu do kleryków wymaga się, by śluby wieczyste były złożone przed przyjęciem święceń.

[184]

Zarówno śluby czasowe, jak i wieczyste składa się podczas Mszy św., w obecności wspólnoty zakonnej, według następującej formuły:

Ja, NN., wobec Boga Wszechmogącego, Najświętszej Maryi Dziewicy i wszystkich świętych Pańskich oraz przed Tobą, Ojcze (Generale, Prowincjale, Delegacie), ślubuję Bogu (na jeden rok, albo: na zawsze) czystość, ubóstwo i posłuszeństwo w tym Zgromadzeniu Zmartwychwstania Pana Naszego Jezusa Chrystusa według jego Konstytucji. Niech mi Bóg dopomoże wypełnić to zobowiązanie jak najwierniej.

Przełożony wyższy albo jego delegat przewodniczy Mszy św. i odbiera śluby. Jeśli śluby składa kapłan, wypada, aby brał udział w tej ceremonii jako koncelebrans.

[185]

Dokument ślubów – napisany i podpisany przez zakonnika, który je składał, oraz potwierdzony przez przełożonego wyższego lub jego delegata i dwóch innych świadków – będzie przechowywany w aktach Zgromadzenia.

[186]

Procedura, która dotyczy przejścia z innej wspólnoty zakonnej do naszego Zgromadzenia, jest określona przez prawo kanoniczne z dodatkiem następujących przepisów szczegółowych:

- a) łączny czas próby członka, który złożył śluby czasowe w innej wspólnotie zakonnej i przeszedł do naszego Zgromadzenia, nie powinien przekraczać 9 lat; jednakże z zachowaniem koniecznego okresu próby w naszym Zgromadzeniu, który – włącznie z nowicjatem – powinien trwać cztery lata;
- b) okres próby członka, który złożył śluby wieczyste w innej wspólnotie zakonnej i przeszedł do naszego Zgromadzenia,

powinien trwać trzy lata włącznie z nowicjatem.

[187]

Oдноśnie do odejścia czy wydalenia należy stosować normy prawa powszechnego. Do wydalenia zakonnika – tak po ślubach czasowych, jak i po wieczystych – potrzebne jest kolegialne głosowanie przełożonego generalnego i jego rady, zgodnie z kanonem 699.

[188]

Jeśli zakonnik zostanie wydalony ze Zgromadzenia albo je opuści z własnej woli, nie może żądać czegokolwiek od Zgromadzenia w zamian za wykonywaną pracę.